SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	25/2682
Dok.nr:	25/31362
Arkiv:	
Saksbehandler:	Brita Kleivan
Dato:	25.08.2025

Organisering av kultur i Sortland kommune med tilleggsbestilling

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 099/25	Formannskapet	14.10.2025
PS -	Kommunestyret	

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

Kommunestyret vedtar:

1. Kulturfabrikken Sortland KF nedlegges som kommunalt foretak (KF) og innlemmes i sin helhet i Sortland kommunes organisasjon med virkning fra 01.05.2026.

2. Ansattes arbeidsforhold endres ikke som følge av overføringen, da de er ansatt i Sortland kommune på samme premisser som øvrige ansatte i kommunen.

3. Kommunedirektøren ivaretar de praktiske forhold ifm. overføringen av virksomheten, og innlemmer denne i den øvrige administrasjonen i tråd med myndighet gitt i Kommuneloven §13 og øvrig delegering.

Formannskapet behandling - 14.10.2025 - PS-099/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Forslag fra Ap, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet

Kommunestyret kan ikke se noen besparelser ved å legge ned Kulturfabrikken KF. Det er registrert bekymring for den frivillige innsatsen som gjøres pr i dag. Vi har også lyttet til venneforeningen som er vel etablert og har sørget for konserter og arrangementer har blitt godt gjennomført.

Kommunestyret vedtar at Kulturfabrikken KF opprettholdes.

Votering:

Innstillingen ble satt opp mot fremlagte forslag. Innstillingen ble vedtatt med 7 stemmer (5 H, 1 Sp og 1 Frp) mot 2 stemmer (1 Ap og 1 SV).

Formannskapet PS - 099/25 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar:

1. Kulturfabrikken Sortland KF nedlegges som kommunalt foretak (KF) og innlemmes i sin helhet i Sortland kommunes organisasjon med virkning fra 01.05.2026.

2. Ansattes arbeidsforhold endres ikke som følge av overføringen, da de er ansatt i Sortland kommune på samme premisser som øvrige ansatte i kommunen.

3. Kommunedirektøren ivaretar de praktiske forhold ifm. overføringen av virksomheten, og innlemmer denne i den øvrige administrasjonen i tråd med myndighet gitt i Kommuneloven §13 og øvrig delegering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Denne saken er en tilleggsbestilling fra kommunestyresak 068/25.

FAKTA I SAKEN
Kommunedirektøren har gjennom vedtaket 068/25 i Kommunestyret fått i oppdrag å vurdere om tilbakeføring av kultursektoren til kommunen kan gi en mer helhetlig og koordinert styring av sektoren. Saken er behandlet i Formannskapet - 05.06.2025 - 066/25. I kommunestyret den 23.06.25 ble sak 068/25 sendt tilbake til administrasjonen med tilleggsbestillinger i utredningen, før behandling i kommunestyret i september. Besvarelsen fordeles mellom kommunens administrasjon og styret/administrasjonen i Kulturfabrikken.

VURDERING
Det vises til vurdering av saken i sak 068/25.

Svar på tilleggsbestilling fra kommunestyret:

1. Samarbeidet med frivillige organisasjoner og venneforeningen styrkes for å sikre deres positive bidrag. Kulturfabrikken KF bes om at de sammen med kommunen arrangerer avklaringsmøter med de frivillige slik at rammene for videre drift er mest mulig omforent og tydelig for alle.

Svar fra Kulturfabrikken:

Den 28. august ble det gjennomført et møte med frivillige organisasjoner som er engasjert i frivillig arbeid på Kulturfabrikken og med Venneforeningen for Kulturfabrikken. Styreleder Roar Wessel-Olsen informerte om utsettelsesvedtaket i kommunestyre-sak 068/25.

I møtet ble deltakerne bedt om å gi tilbakemelding på følgende: *Hvordan kan vi best sikre og videreutvikle det gode samarbeidet mellom frivilligheten og det offentlige, slik at kulturlivet styrkes og skaper enda mer kulturglede i Sortland?*

Det framkom delte meninger om konsekvensene av å tilbakeføre kultur til Sortland kommune, og det ble uttrykt bekymring om mulig videre organisering av kulturfeltet.

Det var ulike oppfatninger om tilbakeføring til Sortland kommune; fra ingen spesielle innvendinger, til at dette kunne svekke engasjement og motivasjon i det frivillige arbeidet på Kulturfabrikken. Det ble

uttrykt bekymring for mulig fragmentering og oppsplitting av funksjoner og tilbud eksemplifisert slik:

- Oppvekst: Kulturskole og barn/unge/ klubb etc.
- Teknisk og Samfunnsutvikling: Kulturhusdrift (ikke-kommersiell) og kulturforvaltning
- Organisasjon og utvikling: Bibliotek
- Kulturhusdrift AS opprettet som eget firma for deler av virksomheten som defineres som kommersiell.

Sortland frivilligsentral behandlet saken i styremøte 25. august, og vedtok følgende: *Sortland Frivilligsentral ønsker å beholde driften av Kulturfabrikken som i dag, dvs. et kommunalt foretak. Vi tror at en omorganisering vil føre til at store deler av frivilligheten vil falle fra. Mange har vært med fra planlegging til gjennomføring og bruk og har fått en tilhørighet og et eierforhold til Kulturfabrikken slik den drives i dag.*

I oversendelse fra frivilligsentralen etterspørres også en oversikt/dokumentasjon på hvorfor det blir billigere å drive Kulturfabrikken i kommunal regi i forhold til et kommunalt foretak.

2. Kulturfabrikken KF bes om at man sammen med kommunen sikrer gode prosesser for de ansatte ved en eventuell overføring fra et kommunalt foretak tilbake til kommunen.

Det ble avholdt møte med ledergruppa 26.august hvor styreleder for Kulturfabrikken KF deltok og informerte om kommunestyrevedtaket 23. juni.

Den 2. september innkalte fungerende direktør til møte med ansatte i Kulturfabrikken KF, tillitsvalgte og verneombud. Det ble informert om vedtak og bestilling fra kommunestyret, og om videre prosess i saken. De ansatte i foretaket uttrykker fortsatt bekymring for hvordan den videre organiseringen blir om foretaket blir lagt ned, og ansatte overføres til ett av kommunalsjefområdene, eller som et eget område under kommunedirektøren.

Representant fra HR i Sortland kommune deltok i møte og svarte på spørsmål om prosesser ved mulig omorganisering og ansattes rettigheter. Sortland kommune har arbeidsgiveransvar for ansatte i Kulturfabrikken, og ansatte vil opprettholde sine lønns- og arbeidsvilkår ved overføring av Kulturfabrikkens tjenesteområder til kommunens organisasjon.
Ansatte i Kulturfabrikken KF vil ha de samme rettighetene som ansatte i øvrig kommunal virksomhet ved organisasjonsendringer. Eventuelt opphør av foretaket og tilbakeføring av alle ansatte til Sortland kommune, skal ikke ha betydning i forhold til opptjente rettigheter, og ansatte og tillitsvalgte skal medvirke i prosessene som skjer i videre behandling av saken.

3**. Kommunedirektøren bes utrede de økonomiske konsekvenser dersom Kultursektoren fortsatt skal være i et eget foretak og det samme gjelder dersom foretaket innlemmes i kommunens øvrige organisasjon. Hvilke økonomiske og organisatoriske synergier vil det kunne være ved å «ta tilbake» kultursektoren til kommunen.**

Tjenesteproduksjonen som nå foregår i Kulturfabrikken KF vil overføres «på rot» inn i kommuneorganisasjonen. De økonomiske rammene for drift vil være de samme i forhold til lønnsutgifter og utgifter til husleie. Areal som leies til drift av Kulturfabrikken KF vil bli overtatt av kommunes eiendomsavdeling og forvaltes derfra, på lik linje med øvrig kommunal drift i kommunalt eide lokaler.

I økonomiplanperioden vil Kulturfabrikkens tjenesteområder være omfattet av kommunedirektørens helhetlige budsjettarbeid, der alle tjenesteområder vil bli sett samlet ift. kommunens totale økonomi. Ved eventuelle behov for omstillingsprosesser vil lov og avtaleverk ligge til grunn for prosessene.

Når det gjelder organisatoriske synergier er disse behørig beskrevet i sak 068/25 under delkapitlet tjenesteleveranse og samarbeid. Avsnittene nedenfor er hentet fra hovedsaken:

I PWC rapporten som evaluerte tjenesteleveransen til Kulturfabrikken i 2022 viste at ett av forbedringspotensialene til Kulturfabrikken ligger i å øke tilgjengeligheten av tjenestene for andre kommunale enheter. Det er en vurdering om vi kan oppnå et enda bredere tjenestetilbud med de rammebetingelser Kulturfabrikken KF har innenfor sitt område, sett opp mot alternativet til dagens organisering; - en sterkere tilhørighet og naturlig integrering i den kommunale virksomhet.

Et av de viktigste områdene til Kulturfabrikken KF og Sortland kommune sin øvrige organisasjon, er økt samarbeid og integrering med de andre kommunale tjenesteområdene, og økt samhandling og ressursutnyttelse. En kultursektor organisert i et KF skaper i sin form avstand til kommunens øvrige tjenesteproduksjon, og tilgangen på kulturressurser og samhandling som ville vært naturlig å nå innenfor en felles administrasjon av de andre fag- og tjenesteområdene representerer et potensial.

Daglig leder i et KF er ikke en del av Kommunedirektørens lederlinje. I stedet rapporterer daglig leder til et eget styre. Ved å ikke være en del av administrasjonen i kommunen for øvrig, inngår heller ikke daglig leder i den løpende øvrige aktivitet og tverrfaglig samarbeid som skjer bilateralt i kommuneorganisasjonen.

Dette er et område kommuneorganisasjonen mener er en ulempe, og representerer en suboptimal ressursanvendelse – både ift tjenesteleveranse, kompetanse og økonomi. Dette er en organisatorisk utfordring, hvor modellen som kommunalt foretak i seg selv bidrar til disse hindre. I så måte er dette et potensial som best – og naturlig - kan utløses der kultursektoren blir en fullt integrert del av kommunens helhetlige og samlede organisasjon.

Innenfor virksomhetsområdet Oppvekst er det gjort en nærmere vurdering av det faglige samarbeidet. Det er Kommunedirektørens oppfatning at det vil være flere synergier å hente ut med et tettere og mer forpliktende samarbeid særlig på dette området. Dette kan oppnås både gjennom gode samarbeidsavtaler og at kultursektoren innlemmes mer helhetlig i kommuneorganisasjonen. Kulturskolen har mange dyktige og kompetente ansatte, og muligheter for bidrag inn i kommuneorganisasjonen - eksempelvis styrking av musikk/dans/drama i grunnskolene og barnehagene - kunne vært et løft for undervisningen i disse fagene. Mange av de ansatte som i dag jobber i grunnskolene og barnehagene vil kunne profitere positivt av et samarbeid med profesjonelle ressurser fra kulturskolen. Det kan legges bedre til rette for tverrfaglig samarbeid med å sette opp forestillinger i skoler og barnehager, samt se på mulighetene for å styrke musikk-/dans- /dramaundervisningen i forhold til læreplanen i fagene.

Det er i dag et nært samarbeid mellom biblioteket, barnehagene og skolene med lesetrening, høytlesing og kunnskapsbygging. En utvidelse av dette samarbeidet bør prioriteres framover. I arbeidet med utenforskap og forebygging vil et tettere samarbeid styrke også dette fagområdet. Uavhengig av organisering vil det nok med fordel kunne etableres tettere forpliktende samarbeid mellom kultursektoren og oppvekstområdet. Alle de barn og unge som benytter Ungdomsfabrikken, ungdomsklubb, og andre kulturrelaterte tilbud, er også barn og unge i skoler og barnehager. I vurderingen av hvilken organisering som best svarer ut et tett og forpliktende samarbeid mellom ulike fagområder innenfor Kulturfabrikken KF og Oppvekst, er det naturlig å se på forebygging av utenforskap og kulturskolen særskilt. Noe som kan forenkle både samarbeid og tilgangen til ressurser på tvers av Kulturfabrikken KF og Oppvekst.

Fra det faglige ståsted Næring representerer, tilkjennegis det at den idrettsfaglige oppfølgingen kan - og bør - forbedres. En mulighet for å løse dette enda bedre, er å øremerke en ressurs internt som har idrettsfeltet som primæroppgave, integrere dette i større grad i organisasjonen både innenfor næringsutvikling og samfunnsutvikling, og at denne inngår i kommuneadministrasjonen som følge av den overordnete og helhetlige tyngde idrett har i Sortland kommune. Økt synlighet både internt i kommuneorganisasjonen og eksternt ift samarbeidspartnere, vil bidra til å gi Idrett som fagområde en sterk og tydelig posisjon. Kommunedirektøren ønsker å legge til rette for dette, og anser det som et viktig tiltak også ifm. pågående prosess ifm. ny administrativ organisering. Dette er en prosess som pågår uavhengig av denne sak.

Campus Sortland er et viktig satsingsområde for Sortland kommune. Dette er ikke en del av Kulturfabrikken KFs virksomhetsplan. Tilbud om høyere utdanning til Sortland og Vesterålen er viktig for å videreutvikle og gjøre Sortland kommune som organisasjon og samfunn, og Vesterålen som region, enda mer attraktiv. Tett samarbeid med kommunen for å tilby kompetansehevende utdanninger via RKK studiesenter og Campus Sortland, der kommunen har konkrete rekrutteringsutfordringer, er et område det er ønskelig med forpliktende samarbeidsavtaler. Det tilligger en kommune som Sortland – som regionsenter - å ha disse ambisjoner både på egne og regionens vegne. Anvendelse av Kulturfabrikkens lokaliteter, og tilrettelegging for god samhandling med kultursektoren, er et naturlig område å vurdere for utvikling og uttak av synergier gjennom tettere samordning. PwC gjorde i sin vurdering av tjenesteproduksjon innen kultursektoren dersom ikke-kommersiell del av foretaket overføres til kommunal organisasjon, og fremholdt to momenter i denne anledning: · Potensiell negativ effekt: redusert engasjement hos ansatte · Potensiell positiv effekt: økt bredde i tilbudet fra kulturskolen gjennom å fokusere mindre på 1:1 og mer «alle skal med». Økt samhandling med kommunens øvrige tjenesteområder.

Kommunedirektøren er av den oppfatning at tidspunktet nå er godt for å få vurdert nærmere de ikke-kommersielle områdene enda mer konkret. Dette er et tema som har vært omtalt i det offentlige rom den senere tid, og man skal være meget presise ift. hva dette betyr. Både for kultursektoren som sådan, men spesielt de ansatte dette måtte berøre. Kommunedirektøren vil derfor presisere; - de ansatte i Kulturfabrikken KF er alle ansatte i Sortland kommune, og opprettholder sin status som det, og sin trygghet for det, uavhengig av om Kulturfabrikken KF og kultursektoren organiseres som del av Kommunedirektørens administrasjon. Det er Kommunedirektørens oppfatning at det er formålstjenlig å utrede dette nærmere – nettopp for å få bekreftet/avkreftet hvorvidt det er grunnlag – både økonomisk og i lys av hva som er kultursektorens kjerneoppgaver. Og at man derigjennom – basert på fakta – foretar en vurdering og konkludering på dette området. Dersom dette gjøres, må dette gjennomføres som egen prosess, der dette følges opp i etterkant av et vedtak om fremtidig organisatorisk tilhørighet for kultursektoren.

4. Kulturaktiviteter som allerede foregår i Kulturfabrikken, som med produksjoner av kunstutstillinger, konserter, teaterforestillinger og andre arrangementer, fortsetter å bli administrert og gjennomført av kommunens kultursektor og i tråd med Kulturloven slik det alltid har vært i Sortland kommune.

5. Kommunedirektør bes utrede hvordan kultur/idrett skal organiseres dersom KF foreslås lagt ned. Hvor skal saker om kultur/idrett politisk behandles for å ivareta kulturloven ang armlengdes avstand.

Ny kulturlov er vedtatt, som betyr at armlengdes avstand mellom det kunstfaglige og det politiske lovfestes, og at kommunene får plikt til å lage en skriftlig oversikt over kultursektoren. Armlengdes avstand- prinsippet betyr at beslutninger som gjelder kunst og kultur skal tas på bakgrunn av fagkompetanse. Hensikten er å ikke styre kulturfeltet politisk, og at politikere ikke skal fjerne kulturuttrykk de ikke liker.

Kulturfabrikken vil bli overført «på rot» inn i kommunal organisasjon, og vil enten bli lagt til ett av kommunalsjefområdene, eller som et eget område under kommunedirektør. Kulturfabrikkens administrasjon har uttrykt følgende under pkt. 5; Dersom tjenesteområdene splittes og knyttes til ulike enheter i kommune, vil det kunne medvirke til å svekke bredden og mangfoldet i kulturtilbud i Sortland kommune. Det samme gjelder om deler av virksomheten kommersialiseres. Kultur i Sortland kommune bør derfor opprettholdes som en samlet enhet uavhengig om foretaket legges ned, eller tilbakeføres til Sortland kommune. Å få til et enda tettere samarbeid med øvrig kommunal virksomhet kan gi fordeler, men ei oppsplitting av funksjoner vil være et tap for kulturfeltet og det som er bygd opp over år. Selv om funksjonene fortsatt skal være lokalisert på Kulturfabrikken, vil trolig noe synergiene av samlokaliseringen bli vanskeligere under ulik ledelse.

Kommunedirektøren har i denne saken ikke tatt stilling til hvordan kulturfeltets tjenesteområder skal organiseres på lengre sikt. Dersom det i budsjett- og omstillingsprosesser i økonomiplanperioden anses

behov for omstilling av tjenesteproduksjon eller oppsplitting av tjenesteområdene i styringslinjen, vil det i forkant bli gjennomført ROS-analyser i forhold til konsekvenser, som da vil bli lagt til grunn for en eventuell beslutning.

Når det gjelder hvor kultur/idrettssaker politisk skal behandles for å ivareta kulturloven angående prinsippet om armlengdes avstand, vil kulturfeltet følge de samme prinsipper som øvrig politisk organisering og delegeringsreglement.

Den nye kulturloven, som ble vedtatt i mars 2025, innfører viktige endringer for kultursektoren:

- Lovfesting av armlengdes avstand-prinsippet. Med dette menes at det skal være avstand mellom politiske myndigheter og *kunstneriske avgjørelser*. Dette for å sikre at *kunstneriske og kulturfaglige beslutninger* tas av fagpersoner, uavhengig av politisk innflytelse.
- Krav til kommunal kulturplanlegging. Plikt til å utarbeide en skriftlig oversikt over kultursektoren, inkludert status og utviklingsbehov, som igjen skal bidra til en mer strukturert tilnærming til kulturpolitikk på lokalt nivå.

Armlengdes avstand-prinsippet ivaretas i dag ved at administrasjonen i Kulturfabrikken har ansvar for, og følger vedtatte retningslinjer for kunstnerisk utsmykking av kommunale bygg og anlegg. Dette ansvaret vil ligge til administrasjonen uavhengig av organisasjonsform for kulturområdet.

Når det gjelder teater og musikkuttrykk, ivaretas dette i dag etter vedtektenes § 7 pkt.3. *Daglig leder har redaktøransvar når det gjelder virksomhetens kunstneriske innhold, dvs. at myndighet vedrørende programutforming er tillagt daglig leder. Kunstnerisk innhold kan kun overprøves av foretakets styre eller kommunestyret dersom det ligger utenfor virksomhetens formål eller strider mot norsk lov.*

Ansvaret for kunstnerisk innhold/produksjon vil bli lagt til øverste leder av det kommunalsjefområdet som Kulturfabrikkens tjenesteområder vil sortere under.

I henhold til pkt. om kommunal kulturplanlegging, vil kultursektorens lovpålagte planverk være en del av kommunens helhetlige planarbeid etter plan- og bygningsloven.

6. Kommunedirektør bes vurdere hvordan politisk organisering skal være dersom KF foreslås lagt ned. Det gjelder for eksempel saksbehandling og vedtak i diverse tilskuddsordninger.

Dersom Kulturfabrikkens tjenester blir lagt inn i kommunens organisasjon vil tjenesteområdet følge samme prinsipper som øvrig kommunal tjenesteproduksjon. Behandling av politiske saker for tjenesteområdet vil følge politisk delegeringsreglementet og politisk behandling av diverse tilskuddsordninger vil legges til driftsutvalget. Plansaker og øvrige økonomisaker går til formannskap og kommunestyret.

7. Kommunedirektør bes vurdere alternative tiltak som kan gjøres i Kulturfabrikken KF for å redusere kostnader eventuelt øke inntekter.

Kommunedirektøren har bedt Kulturfabrikken, som kjenner tjenesteproduksjonen best, vurdere tiltak for å redusere kostnader og forbedre foretakets økonomi.

Kulturfabrikkens administrasjon viser til budsjettregulering nr. 2, PS-sak 021/25, 23.09.2025. Foretaket mangler inndekning for forventet avvik slik:

Udekket beløp investering 2024	kr	644 000
Udekket beløp husleie	kr	3 000 000
Merforbruk 2. tertial	kr	957 000

Økning pensjon	kr	700 000
Overføring til investering KLP	kr	10 000
Sum	kr	**5 311 000**

Merforbruk skyldes i hovedsak:

- Antallet kurs og konferanser er gått noe ned (det har vært mindre bemanning i denne avdelingen en periode. Denne delen er styrket fra i høst).
- Svikt i billettsalget til kino.
- Det påløper høyrere lønnskostnader ved ansettelse av ny kinosjef, opplæring og innkjøp av utstyr.
- Færre solgte produksjoner i regi av distriktsmusikerne.
- Forventet inntektssvikt husleieinntekter og billettinntekter.
- For lavt lønnsbudsjett ungdomsarbeidere.
- Mindre aktivitet og produksjoner skaper følgevirkning med lavere inntekter i kafè, kiosk og servering.

Aktuelle tiltak for å redusere kostnader og øke inntekter:

- Redusere tjenestetilbud og åpningstider
- Redusere aktivitet i hovedferieperioden (reduserte tilbud)
- Redusere antall ansatte
- Gjennomgang av avtaler på kulturfeltet med mulige oppsigelser av disse
- Gjennomgang av samarbeidet med frivillige og inngåelse av samarbeidsavtaler
- Reforhandle husleieavtale og mulig oppsigelse av leieareal
- Tilrettelegge for sambruk av lokaler – få på plass kontorarbeidsplasser for RKK
- Effektivisering av markedsføringstiltak (nyhetsbrev og mindre jobbing i sosiale medier)
- Lederopplæring (økonomi, personalledelse)
- Styrke nærvær hos ansatte
- Sikre garantier ved større arrangement fra næringslivet
- Styrke utleie til møter, kurs og konferanser
- Øke pris på varer og tjenester

Personalmessige forhold
Er beskrevet i saken

Økonomiske forhold
Er beskrevet i saken

Folkehelse
Ikke relevant i saken

Klima-, miljø- og naturforhold
Ikke relevant i saken

KONKLUSJON
Etter en helhetlig vurdering anbefaler kommunedirektøren tilbakeføring av Kulturfabrikkens

tjenesteområder til kommunens organisasjon. Dette anses å være den beste løsningen for å skape gode faglige synergier mot øvrig kommunal tjenesteproduksjon, og fremtidig helhetlige vurderinger av tjenesteproduksjon i forhold til kommunens totale økonomi.

Kommunedirektøren gjennomfører for tiden en organisasjonsendring på enkelte områder av administrasjonen som vil tilsi effektuering tentativt fra 1.1.26. I lys av dette kan det være formålstjenlig å sette denne delen av organisasjonen først, og deretter inkludere Kultur mvf 1.5.26.

Med hensyn til øvrig regnskapsavslutning som pågår i denne perioden etter årsskifte, vil overføring av foretak til administrasjon også være formålstjenlig å gi noe lengre tid. Kommunedirektøren vil derfor sette 1.5.2026 som dato for inkludering, dersom det blir kommunestyrets beslutning å avvikle foretaksmodellen og innlemme kultur som del av administrasjonen for øvrig i kommunen.

Vedlegg:
Organisering av kultur i Sortland kommune
Uttalelse til PS-sak 068_25 - Organisering av kultur i Sortland kommune fra Fagforbundet og CREO
Referat fra drøftingsmøte - organisering av Kulturfabrikken